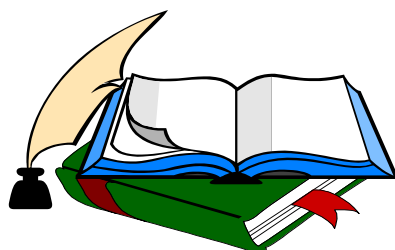

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN
KHOA VĂN HỌC

-----o0o-----

CAO THỊ THUY HÀ

**NGHỆ THUẬT TỰ SỰ TRONG *NHỮNG NGƯỜI ĐÀN
BÀ TẮM* CỦA THIẾT NGUNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NGỮ VĂN

HÀ NỘI, 2008

Lời cảm ơn

Em xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc tới PGS.TS Lê Huy Tiêu, người đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn em trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Em chân thành cảm ơn các thầy cô giáo trong bộ môn văn học Phương Đông và Khoa Văn học, Phòng quản lý khảo học trường Đại Học Khoa học Xã Hội – Nhân văn đã tạo điều kiện thuận lợi và giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Cảm ơn bạn bè, gia đình đã tạo điều kiện động viên, giúp đỡ tôi trong suốt thời gian qua.

Hà Nội, tháng 9 năm 2008

Người viết

Cao Thị Thúy Hà

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
Phần Mở Đầu	5
A. Giới thuyết	5
1. Lý do chọn đề tài	5
2. Lịch sử vấn đề	6
3. Phạm vi nghiên cứu	9
4. Phương pháp nghiên cứu.....	7
5. Đóng góp mới của đề tài	10
6. Cấu trúc của luận văn	
B. Tác giả, tác phẩm và giới thuyết khái niệm	10
1. Tác giả, tác phẩm	10
1.1 . <i>Tác giả Thiết Ngung</i>	10
1.2. <i>Tác phẩm Những người đàn bà tắm</i>	Error! Bookmark not defined.
2. Giới thuyết khái niệm về tự sự học. Error! Bookmark not defined.	
2.1. <i>Lược sử quan niệm về tự sự học</i> Error! Bookmark not defined.	
2.2. <i>Tự sự học trong dòng chảy của văn học Trung Hoa</i>	Error!
Bookmark not defined.	
PHẦN NỘI DUNG	Error! Bookmark not defined.
<i>Chương 1 Người Kể Chuyện</i>	Error! Bookmark not defined.
1.1 <i>Người kể chuyện trong tác phẩm tự sự</i>	Error! Bookmark not defined.
1.1.1. <i>Sự hiện diện của người kể chuyện</i>	Error! Bookmark not defined.
1.1.2. <i>Vai trò của người kể chuyện</i>	Error! Bookmark not defined.
1.2. <i>Người kể chuyện trong Những người đàn bà tắm</i> Error! Bookmark not defined.	
1.2.1. <i>Đa dạng người kể chuyện</i>	Error! Bookmark not defined.

1.2.1.1. *Người kể chuyện từ ngôi thứ nhất .....* **Error! Bookmark not defined.**

1.2.1.2. *Người kể chuyện từ ngôi thứ hai .....* **Error! Bookmark not defined.**

1.2.1.3. *Người kể chuyện từ ngôi thứ ba.....* **Error! Bookmark not defined.**

1.2.2. *Điểm nhìn tự sự.....* **Error! Bookmark not defined.**

1.2.2.1. *Điểm nhìn khách quan .....* **Error! Bookmark not defined.**

1.2.2.2. *Sự di chuyển linh hoạt giữa các điểm nhìn .***Error! Bookmark not defined.**

1.2.3. *Cách kể độc đáo với những chi tiết lạ, tượng trưng .....* **Error! Bookmark not defined.**

1.2.3.1. *Những chi tiết ảo, tượng trưng... ..* **Error! Bookmark not defined.**

1.2.3.2. *Mỗi chương mang một tựa đề đậm chất thơ nhưng không kém phần ám ảnh.....* **Error! Bookmark not defined.**

1.2.3.3. *Hành văn hay lặp lại, xoáy lại.....* **Error! Bookmark not defined.**

*Chương 2 Không Gian - Thời Gian .....***Error! Bookmark not defined.**

2.1. *Không gian .....* **Error! Bookmark not defined.**

2.1.1. *Trung Quốc – Không gian “tắm gội” .....* **Error! Bookmark not defined.**

2.1.2. *Mỹ quốc - Ảo ảnh thiên đường...* **Error! Bookmark not defined.**

2.1.3. *Chiếc ghế sofa – Không gian ám ảnh .....* **Error! Bookmark not defined.**

2.2. *Thời gian.....* **Error! Bookmark not defined.**

2.2.1. *Hiện tại, Quá Khứ, Tương lai - Thời gian đan xen .....* **Error! Bookmark not defined.**

2.2.2. Thời gian Tuổi thơ - Nỗi đau ám ảnh... Error! Bookmark not defined.

2.2.3. Thời gian “Cách mạng văn hoá” - Vết thương dân tộc Error! Bookmark not defined.

Chương 3 Ngôn Ngữ và Giọng Điệu..... Error! Bookmark not defined.

3.1. Ngôn ngữ tự sự..... Error! Bookmark not defined.

3.1.1. Ngôn ngữ khái thuật ..... Error! Bookmark not defined.

3.1.2. Ngôn ngữ miêu tả trường cảnh. Error! Bookmark not defined.

3.1.3. Độc thoại nội tâm - Miên man dòng ý thức .... Error! Bookmark not defined.

3.2. Giọng điệu tự sự..... Error! Bookmark not defined.

3.2.1. Giọng điệu trung tính, khách quan ..... Error! Bookmark not defined.

3.2.2. Giọng điệu “phản tư”, hoài nghi Error! Bookmark not defined.

3.2.3. Giọng điệu triết lý, chiêm nghiệm ..... Error! Bookmark not defined.

KẾT LUẬN..... Error! Bookmark not defined.

Phần Phụ Lục 1..... Error! Bookmark not defined.

Phần Phụ Lục 2..... Error! Bookmark not defined.

Tài Liệu Tham Khảo.....11

Phần Mở Đầu

A. Giới thuyết

1. Lý do chọn đề tài

Cũng như văn học Nga, Pháp, văn học Trung Quốc đang được nghiên cứu rất nhiều ở Việt Nam. Từ lâu, những vần thơ hàm súc ý tại ngôn ngoại trong Kinh Thi, Đường Thi đến những tiểu thuyết như Đông Chu liệt quốc, Tam quốc diễn nghĩa, Thủy Hử, Hồng lâu mộng, Kim Bình Mai... đã làm cho biết bao thế hệ độc giả say mê, yêu thích. Theo dòng chảy thời gian, vườn

hoa văn học Trung Quốc càng thêm tỏa hương, khoe sắc với những Lỗ Tấn, Vương Mông, Giả Bình Ao, Mạc Ngôn, Trương Khiết, Trì Lợi... Còn Thiết Ngung, một nhà văn trẻ của văn học đương đại Trung Quốc chưa thật sự được quan tâm đúng mức. Có lẽ bởi người đọc cảm thấy lạ lẫm trước một ngòi bút quá thẳng thắn và bản lĩnh. Tuy nhiên, với những gì thể hiện và cống hiến cho văn chương, các sáng tác của Thiết Ngung xứng đáng có một vị trí quan trọng trong giai đoạn văn học Trung Hoa đương đại.

Trong tất cả những tác phẩm của mình, Thiết Ngung kêu gọi lòng khoan dung, sự hy sinh cao cả đến không cùng. Bà được xem là đại diện cho văn học nữ tính, đề cao chủ nghĩa nữ quyền, đòi quyền bình đẳng với nam giới một cách quyết liệt và mạnh mẽ. Điều đó góp phần lý giải vì sao rất hiếm nhân vật chính là nam giới trong tác phẩm của nhà văn.

Với những phát hiện mới mẻ trong văn chương cũng như đóng góp cho nền văn học nước nhà, ngày 12/11/2006, bà là nhà văn “*mỹ nữ*” đầu tiên, sau Mao Thuần và Ba Kim được bầu làm chủ tịch Hội Nhà văn Trung Quốc với 7.690 hội viên.

Những người đàn bà tím có giá trị khá lớn trong sự nghiệp sáng tác của Thiết Ngung cũng như trong dòng văn học Trung Quốc đương đại. Tác phẩm được dịch ra rất nhiều thứ tiếng trên thế giới như: Anh, Pháp, Đức, Nhật, Nga, Tây Ban Nha, Áo, Đan Mạch, Na Uy, Việt Nam...

Nghệ thuật tự sự là nét đặc sắc trong toàn bộ sáng tác của Thiết Ngung nói chung và trong *Những người đàn bà tím* nói riêng. Tìm hiểu *Nghệ thuật tự sự trong Những người đàn bà tím* của nhà văn, luận văn góp phần nhận thức sâu sắc về khái niệm tự sự và nghệ thuật tự sự trong tiểu thuyết – là một trong những hướng nghiên cứu quan trọng nhằm giải mã cấu trúc nghệ thuật của truyện kể. Bên cạnh đó, qua *Những người đàn bà tím*, luận văn tìm hiểu thêm về sự vận động của tiểu thuyết Trung Quốc đương đại trong bối cảnh giao lưu văn hóa Đông – Tây.

2. Lịch sử vấn đề

Thiết Ngung là “*hiện tượng*” của văn học Trung Hoa đương đại. Tuy nhiên ở Việt Nam, bạn đọc biết đến bà chưa nhiều. Cũng có lẽ bởi cái bóng quá lớn của Mạc Ngôn, Giả Bình Ao hay Vương Mông, Cao Hành Kiện...

Bàn về Thiết Ngung, gồm có:

Tài liệu tiếng Trung:

* “*Bàn về phương thức độc đáo miêu tả nữ tính của Thiết Ngung*” của Lý Lâm đăng trong Tạp chí “*Nghiên cứu văn học hiện đại, đương đại Trung Quốc*”, tháng 3 năm 2000.

* “*Mặt đối mặt lạnh lùng nhìn nam tính*” của Hạ Thiệu Tuấn đăng trong “*Trung Quốc đương đại văn học nghiên cứu*” do Trương Quỳnh chủ biên, Nhà xuất bản Văn hóa nghệ thuật Bắc Kinh năm 2006.

* “*Thiết Ngung*” trích từ “*Trung Quốc đương đại văn học sử*” do Vương Khánh Sinh chủ biên, Nhà xuất bản Hoa Trung Sư phạm đại học năm 2000.

* “*Tìm hiểu Đại dục nữ*” của Chu Chính Bảo...đăng trong Tạp chí “*Nghiên cứu văn học hiện đại, đương đại Trung Quốc*”, tháng 3 năm 2000.

Tài liệu tiếng Việt:

Trên các trang web: evan.com.vn; tienphongonline.com.vn; vnca.cand.com.vn; vietbao.vn; tintuonline.vietnamnet gồm các bài viết:

* “*Chúc mừng nhà văn Thiết Ngung được bầu làm chủ tịch Hội Nhà văn Trung Quốc*” của nhà văn Hữu Thịnh.

* “*Thiết Ngung trở thành Chủ tịch Hội Nhà văn Trung Quốc*” của Nhuệ Anh.

* “*Nhà văn “mỹ nữ” được bầu làm chủ tịch Hội Nhà văn Trung Quốc*” và “*Cả làng văn Trung Quốc vui mừng vì chủ tịch Hội lấy chồng*” của Thu Thủy.

* “*Nữ văn sĩ Thiết Ngung – “Thiên vị” người cùng giới*” của PGS.TS Lê Huy Tiêu.

* “*Cuộc chiến giữa lý trí và bản năng*” của Đỗ Phước Tiến.

* “*Thiết Ngung: “Viết không phải là sứ mệnh”*” của Thanh Huyền.

* “*Suốt đời cần nỗ lực học tập*” của T.B.

* “*Nữ nhà văn Trung Quốc đương đại*” Bài trả lời phỏng vấn của Dịch giả Sơn Lê.

* “*Thiết Ngung - Tiểu thuyết là những món quà tôi dành tặng độc giả*” của Mỹ Duyên.

* “*Trung Quốc bình chọn các gương mặt văn học tiêu biểu*”.

* Ngoài ra còn có bài viết của nhà nghiên cứu Vương Trí Nhàn (Lời bạt *Những người đàn bà tím*) và hai khóa luận tìm hiểu về hình tượng người kể chuyện của Vũ Thị Hạnh; quan hệ giữa dòng ý thức và kết cấu trong *Những người đàn bà tím* của Phạm Thị Thanh Huyền thực hiện. Như vậy, ngoài những khái quát chung chung thì chưa có tác giả nào đi sâu nghiên cứu về tác giả Thiết Ngung và tiểu thuyết *Những người đàn bà tím* một cách cụ thể đặc biệt là ở phương diện nghệ thuật tự sự.

Qua những bài nghiên cứu của tác giả Việt Nam và Trung Quốc cùng một số bài tự thuật của Thiết Ngung, chúng ta có thể khái quát phong cách sáng tác của bà như sau:

- Theo Thiết Ngung, những tác phẩm văn học nước ngoài như *Jean Christophe* của nhà văn Pháp Romain Rolland (1866 – 1944) có ảnh hưởng rất lớn đến cách nhìn nhận đất nước và thế giới của nhà văn. Bà dành tình cảm đặc biệt sâu sắc cho nông thôn Trung Quốc và cuộc sống của người nông dân.

- Hai đề tài chủ yếu trong các sáng tác của Thiết Ngung là cuộc sống đầy rẫy đau buồn cũng như chân dung của những người phụ nữ Trung Quốc điển hình và bức tranh toàn cảnh về nông thôn Trung Quốc trong sự phát triển mạnh mẽ của xã hội. Khi được hỏi, tại sao bà chỉ quan tâm đến đời sống nông thôn trong khi rất nhiều nhà văn khác chú tâm đến khai thác các đề tài ở thành phố mà họ đang sống, Thiết Ngung giải thích: “*Tôi hy vọng, tôi có thể chuyển tải được vẻ đẹp cảm xúc và những mối quan hệ của con người ở nông thôn Trung Quốc. Những chuẩn mực cơ bản của đạo đức con người vẫn được lưu giữ trong trái tim mỗi người*”.

- Mặt khác, là một tác giả quan trọng trưởng thành trong thời kỳ mới, trong khoảng hơn hai mươi năm sáng tác, Thiết Ngung cơ bản vẫn giữ vững lập trường và cảm xúc nữ tính của mình. Đó là cảm nhận chung của nhiều nhà phê bình và độc giả. Quả thật, viết về nữ giới là nền tảng sáng tác của Thiết Ngung, nhất là khi nhà văn chú ý vào các chị em mình, điều đó được thể hiện hết sức nổi bật. Nhưng khi Thiết Ngung đối mặt với hiện thực xã

hội, ngòi bút của bà càng trở nên tự do hơn, phản ánh sâu sắc thế giới nội tâm phức tạp của nữ giới.

- Tiểu thuyết của Thiết Ngung chủ yếu trần thuật ở ngôi thứ nhất và thứ ba nhưng thường nhà văn vẫn nghiêng về người dẫn chuyện ở ngôi thứ nhất đặc biệt là từ góc nhìn *Nữ tính* như ***Chiếc áo màu đỏ không cài cúc***.

- Khát vọng của nhà văn là muốn thông qua lịch sử gia đình thể hiện những bước đi lớn của lịch sử Trung Quốc trong kỷ nguyên đầy biến đổi này. Bà tin rằng mục đích của văn học không chỉ là thể hiện những niềm vui nỗi buồn cá nhân mà còn phản ánh được nhịp đập của cuộc sống hiện đại thông qua trải nghiệm của cá nhân.

- Tai họa đè lên số phận mỗi người thì nhân loại không có nơi nào không có. Nhưng tại họa ở đất nước Trung Quốc, theo kiểu tiếp nhận của người Trung Quốc, và ít ra là trong tiểu thuyết của Thiết Ngung, có những điểm hơi khác theo nghĩa bao quát. “*Bệnh tật, tai họa càng đè nặng thì quyết tâm hưởng đời càng mạnh mẽ. Cho nên bệnh tật, tai họa càng trở nên nặng nề hơn*” (Đỗ Phước Tiến).

- Năm 2003, Thiết Ngung được độc giả tạp chí “***Tiểu thuyết chọn lọc***” bầu chọn là một trong “*Mười nhà văn nổi tiếng nhất thế kỷ*”.

- Nhìn chung, những tài liệu trên đều nói về quan điểm sống, phong cách nghệ thuật mạnh mẽ, dữ dội nhưng không kém phần nữ tính, quyến rũ của nhà văn. Đó là những cuộc vật lộn hồi sinh nhằm khẳng định cái tôi một cách trung thực, hết mình nhất. Bất cứ một kỳ tích nào cũng có thể thấy ở Thiết Ngung, bởi trong nhiều năm qua, bà như một thầy phù thủy có sức cảm thụ nhạy bén, đầu óc tưởng tượng phong phú, khả năng khám phá sâu sắc, trình độ hiểu biết và phân tích hiếm có cùng kỹ xảo tinh tế đã liên tiếp cho người đọc những tác phẩm ưu tú với những sắc màu và vẻ đẹp khác nhau, có sức hấp dẫn mạnh mẽ. Từ những sáng tác thời kỳ đầu như: ***Ôi Hương Tuyết***, ***Tâm áo đỏ không cài cúc***, tiếp theo là ***Cửa hoa hồng***, ***Thành phố không mưa***, ***Người đàn bà chữa và con bò*** và gần đây là ***Vĩnh viễn xa lắm***, ***Những người đàn bà tắm***... Các tác phẩm đó được chuyển hóa thành các series phim truyền hình ăn khách suốt hàng thập kỷ qua. Sáng tác của bà được đông đảo độc giả đón nhận và đã dịch ra nhiều thứ tiếng, xuất bản tại nhiều

quốc gia. Trên văn đàn Trung Quốc hiếm thấy một nhà văn cuốn hút người đọc lâu bền như Thiết Ngung.

- Có thể xem sự bộc bạch sau đây như là tuyên ngôn trong sáng tác của nhà văn “*Với tôi, viết không phải là một sứ mệnh. Tôi không có sự lựa chọn nào khác ngoài viết văn. Chỉ có được làm như thế, tôi mới cảm nhận được sự thoải mái, niềm vui trọn vẹn và sự bình yên trong tâm hồn. Tiểu thuyết là những món quà tôi dành tặng độc giả. Như người nông dân cày sâu cuốc bẫm trên đồng ruộng, tôi cũng gắn bó sâu nặng với cuộc đời để nuôi dưỡng tâm hồn mình. Tôi sẽ luôn trung thực với thời đại mà tôi sống, với ngòi bút, với lương tâm và với những độc giả yêu thương*”. [6, 6].

Như vậy, tìm hiểu *Nghệ thuật tự sự trong Những người đàn bà tím* của Thiết Ngung không chỉ có ý nghĩa thiết thực đối với việc chiếm lĩnh thế giới tác phẩm mà còn nắm bắt được những quan niệm, thủ pháp nghệ thuật mà nhà văn sử dụng trong các sáng tác của mình. Bên cạnh khó khăn về ngôn ngữ, tài liệu thì đề tài này cũng đem lại cho người viết những gợi mở hấp dẫn, thú vị.

3. Phạm vi nghiên cứu

Do trình độ ngoại ngữ còn hạn chế, người viết chủ yếu khảo sát tiểu thuyết *Những người đàn bà tím* thông qua bản dịch của Sơn Lê. Luận văn đi sâu nghiên cứu về nghệ thuật tự sự của Thiết Ngung ở khía cạnh người tự sự, không gian – thời gian tự sự và ngôn ngữ - giọng điệu.

Ngoài ra, người viết còn khảo sát thêm các tác phẩm khác (tiểu thuyết *Cửa hoa hồng*, *Thành phố không mưa*; tập truyện ngắn *Chơi voi trời chiều*) của Thiết Ngung.

4. Phương pháp nghiên cứu

Để giải quyết một cách tốt nhất những yêu cầu của luận văn đặt ra, người viết sử dụng phương pháp nghiên cứu thi pháp học, ngoài ra có sự kết hợp các phương pháp:

- Phương pháp thống kê, phân loại
- Phương pháp so sánh, đối chiếu
- Phương pháp phân tích

- Phương pháp tiếp cận xã hội - lịch sử

5. Đóng góp mới của đề tài

Đây là lần đầu tiên vấn đề *Nghệ thuật tự sự trong Những người đàn bà tắm* của Thiết Ngung được đặt thành đề tài để nghiên cứu. Từ đề tài này, người viết muốn tìm hiểu những đóng góp mới của nhà văn trong nghệ thuật tự sự của văn học Trung Quốc đương đại và văn học thế giới.

6. Cấu trúc của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận và phần Phụ lục, luận văn gồm 3 chương:

Chương I: Người kể chuyện

Chương II: Không gian - Thời gian tự sự

Chương III: Ngôn ngữ và giọng điệu

* Một số quy định trong cách trình bày luận văn

- In nghiêng: Phần trích dẫn, nhấn mạnh

- In nghiêng đậm: Tên tác phẩm

- In đậm: Các luận điểm được nhấn mạnh.

B. Tác giả, tác phẩm và giới thuyết khái niệm

1. Tác giả, tác phẩm

1.1. Tác giả Thiết Ngung

Thiết Ngung sinh năm 1957 trong một gia đình nghệ thuật tại Bắc Kinh nhưng lại trải qua những năm tháng tuổi thơ ở Bảo Định (Hà Bắc). Khi còn là một đứa trẻ, nhà văn cũng phải nếm trải mùi vị cay đắng của những biến

Tài Liệu Tham Khảo

I. Tác phẩm văn học

1. Mạc Ngôn - *Tửu quốc* – NXB Văn học - 2003

2. Mạc Ngôn – *Báu vật của đời* – NXB Hội nhà văn Hà Nội – 2003.

3. Mạc Ngôn – *Cây tỏi nổi giận* – NXB Văn học – 2003.

4. Mạc Ngôn – *Đàn hương hình* – NXB Phụ nữ - 2003.

5. Thiết Ngưng - *Những người đàn bà tắm* – NXB Hội nhà văn – 2006.
6. Thiết Ngưng - *Cửa hoa hồng* – NXB Phụ nữ – 2007.
7. Thiết Ngưng – *Thành phố không mưa* – NXB Hội nhà văn 2004.
8. Thiết Ngưng – *Chơi voi trời chiều* – NXB Hội nhà văn – 2006.
9. Trương Hiền Lương - *Một nửa đàn ông là đàn bà* – NXB Trẻ, NXB Lao động – 1989.
10. V.Hugo – *Nhà thờ đức bà Paris* – NXB Văn học – 2001.

I. Tác phẩm lý luận, tài liệu tham khảo

11. Bakhtin – *Lý luận và thi pháp tiểu thuyết* - Trường viết văn Nguyễn Du – Hà nội – 1992.
12. Bùi Thanh Truyền – *Thi pháp và kết cấu tiểu thuyết “Tereda” của G.Amadô* - Đại học Sư phạm Huế - 1998.
13. Diệp Tú Sơn – *Mỹ học tiểu thuyết hiện đại* (Bản dịch) – NXB Đông phương – 1991 (tái bản lần 2 năm 1997).
14. Đặng Anh Đào...- *Văn học phương Tây* – NXB Giáo dục – 2000.
15. Đặng Anh Đào – *Đổi mới nghệ thuật tiểu thuyết phương Tây hiện đại* – NXB Giáo dục - 1999.
16. Đặng Anh Đào - *Đổi mới nghệ thuật tiểu thuyết phương Tây thế kỷ XX* – NXB ĐH Quốc gia Hà Nội – 2001.
17. Đường Thao - *Lịch sử văn học hiện đại Trung Quốc* – NXB Giáo dục – 2002.
18. Đỗ Lai Thúy (Biên dịch) - *Nghệ thuật như là thủ pháp* – NXB Hội nhà văn – 2000.
19. I.U.Lotman - *Cấu trúc văn bản nghệ thuật* (bản dịch) - NXB ĐH Quốc gia Hà Nội - năm 2005.
20. Hà Minh Đức (chủ biên) – *Lý luận văn học* – NXB Giáo dục – 1992.
21. Hoàng Minh Ngọc - *Nghệ thuật tự sự trong tiểu thuyết “Linh Sơn” của Cao Hành Kiện* - Luận văn thạc sĩ trường ĐH KHXH và NV Hà Nội – 2006.
22. Hồ Sỹ Hiệp - *Một số vấn đề văn học Trung Quốc thời kỳ mới* – NXB ĐH Quốc gia TP HCM – 2003.

23. Lại Nguyên Ân (chủ biên) - *Sổ phạn của tiểu thuyết* - NXB Tác phẩm mới – 1983.
24. Lê Bá Hán và...- *Từ điển thuật ngữ văn học* - NXB Giáo dục – 1992.
25. Lê Huy Tiêu - *Tiểu thuyết Trung Quốc thời kỳ đổi mới (1976-2000)* – NXB Đại học Quốc gia Hà Nội – 2006.
26. Lê Huy Tiêu - *Cảm nhận mới về văn hóa và văn học Trung Quốc* – NXB Đại học Quốc gia Hà Nội – 2004.
27. Lê Tiến Dũng – *Tìm hiểu tác phẩm văn học* – NXB Tổng hợp Sông Bé – 1991.
28. Lê Thị Tuyết Hạnh - *Thời gian nghệ thuật như một nhân tố cấu trúc văn bản văn xuôi nghệ thuật* - NXB Đại học Sư phạm – 2003.
29. Manfred Jahn - *Trần thuật học_ Dẫn nhập lý thuyết truyện kể* - Nguyễn Thị Như Trang dịch, Tiến sĩ Phạm Gia Lâm hiệu đính .
30. M.B. Khrapchenko – *Những vấn đề lý luận và phương pháp nghiên cứu văn học* - Lại Nguyên Ân, Duy Lập, Lê Sơn, Trần Đình Sử dịch – NXB ĐH Quốc gia Hà Nội – 2002.
31. M.Kundera - *Nghệ thuật tiểu thuyết* – Nguyên Ngọc dịch – NXB Đà Nẵng – 1998.
32. Nhiều tác giả - *Lịch sử văn học Trung Quốc* – NXB Giáo dục - 2002
33. Nguyễn Đăng Điệp - *Giọng điệu trong thơ trữ tình* – NXB Văn học Hà Nội – 2002.
34. Nguyễn Thái Hòa - *Những vấn đề thi pháp của truyện* – NXB Giáo dục Hà Nội – 2001.
35. Nguyễn Thị Bích Hải - *Một số thành tựu và đặc điểm chủ yếu của tiểu thuyết Trung Quốc sau Cách mạng văn hóa* (Bản tóm tắt đề tài nghiên cứu khoa học cấp Bộ) - Đại học Sư phạm Huế - 2000.
36. Nguyễn Thị Hải Hằng - *Nghệ thuật tự sự trong truyện ngắn của Tagore* - Luận văn thạc sĩ trường ĐH KHXH và NV – 2005.
37. Nguyễn Thị Minh Tâm - *Kết cấu và thời gian nghệ thuật trong “Âm thanh và cuồng nộ” của W. Faulkner* - Đại học Sư phạm Huế - 1995.
38. Phạm thị Bích Thủy - *Cốt truyện và kết cấu trong truyện ngắn của nhà văn Nhật R. Akutagawa* - Đại học Sư phạm Huế - 2002.

39. Phạm Thị Thanh Huyền – *Tìm hiểu mối quan hệ giữa dòng ý thức với kết cấu trong tiểu thuyết “Những người đàn bà tắm” của Thiết Ngung* – Khóa luận tốt nghiệp trường ĐH KHXH và NV Hà Nội – 2006.

40. Phan Văn Các - *Tiểu thuyết Trung Quốc cuối thế kỷ XX* – Văn nghệ số 49 – (12 - 2002).

41. Phùng Văn Tửu - *Tiểu thuyết Pháp hiện đại những tìm tòi và đổi mới* – NXB KHXH và NV Hà Nội – 2004.

42. Phương Lựu (Chủ biên) – *Lý luận văn học* – NXB Giáo dục Hà Nội – 1997.

43. Trần Đình Sử - *Một số vấn đề thi pháp học hiện đại* – Hà Nội – 1993.

44. Trần Đình Sử (Chủ biên) - *Tự sự học _ Một số vấn đề lý luận và lịch sử* – NXB Đại học Sư phạm – 2004.

45. Trần Đình Sử - *Dẫn luận thi pháp học* – NXB Giáo dục – 1998.

46. Trần Đình Sử - *Thi pháp truyện Kiều* – NXB Giáo dục - 2001.

47. Trần Kiệt Hùng (Chủ biên) – *180 Nhà văn Trung Quốc _ Thân thế và sự nghiệp* – NXB Văn hóa thông tin – 2005.

48. Trần Thị Vân - *Nghệ thuật tự sự trong tiểu thuyết “Đàn hương hình” của Mạc Ngôn* – Khóa luận ĐH KHXH và NV Hà Nội – 2005.

49. Vũ Thị Hạnh – *Hình tượng người kể chuyện trong Những người đàn bà tắm của Thiết Ngung* – Khóa luận tốt nghiệp trường ĐH KHXH và NV – 2007.

III. Báo, Tạp chí

50. Báo Văn nghệ - T.B - *Suốt đời cần nỗ lực học tập* - số Tết Đinh Hợi 2007.

51. Báo Tiền Phong chủ nhật – Thu Thủy - *Nhà văn “mỹ nữ” được bầu làm chủ tịch Hội nhà văn Trung Quốc* - 2006.

52. Báo Văn nghệ - Hữu Thịnh – *Chúc mừng nhà văn Thiết Ngung được bầu làm chủ tịch Hội nhà văn Trung Quốc* - số 46 (18-11-2006).

53. Báo Văn nghệ Công an - Lê Huy Tiêu - *Nữ văn sĩ Thiết Ngung_ “Thiên vị” người cùng giới* – 7/4/2008.

54. Tạp chí nghiên cứu lý luận và lịch sử văn học - Viện VH – Trung tâm KHXH và Nhân văn Quốc gia – 2004.

55. Tạp chí văn học nước ngoài – Lê Huy Tiêu - ***Thế giới nghệ thuật trong tiểu thuyết của Mạc Ngôn*** - Hội nhà văn Việt Nam – 4/2003.

56. Tạp chí văn học nước ngoài - Đào Duy Hiệp – ***Marcel Proust và Đi tìm thời gian đã mất*** – số 3 năm 2002.

57. Tạp chí văn học nước ngoài - ***Thiết Ngung_ Vĩnh viễn là bao lâu*** – Phan Văn Các dịch - số 3 năm 2001.

58. Tạp chí văn học – Lê Huy Bắc - ***Giọng và điệu trong văn xuôi hiện đại*** - số 9 năm 1998.

59. Tạp chí văn học - Trần Minh Sơn - ***Mấy vấn đề văn học Trung Quốc thời kỳ mới*** - số 1 năm 2004.

60. Tạp chí văn học - Nguyễn Hữu Sơn - ***Tự sự học_ Một số vấn đề lý luận và lịch sử*** - số 6 năm 2004.

61. Tạp chí văn học - Trần Hình - ***Phương thức nước đôi trong nghệ thuật kể chuyện Dịch Hạch của Albert Camus*** - 10/2004.

* Tài liệu tiếng Trung:

62. Tạp chí Nghiên cứu văn học hiện đại, đương đại Trung Quốc – Lý Lâm - ***Bàn về phương thức độc đáo miêu tả nữ tính của Thiết Ngung*** - tháng 3 năm 2000.

63. Trung Quốc đương đại văn học nghiên cứu _ Trương Quỳnh (chủ biên) - Hạ Thiệu Tuấn - ***Mặt đối mặt lạnh lùng nhìn nam tính*** - Nhà xuất bản Văn hóa nghệ thuật Bắc Kinh - năm 2006.

64. Trung Quốc đương đại văn học sử Vương Khánh Sinh (chủ biên) - ***Thiết Ngung*** - Nhà xuất bản Hoa Trung Sư phạm đại học năm 2000.

65. Tạp chí Nghiên cứu văn học hiện đại, đương đại Trung Quốc – Chu Chính Bảo – ***Tìm hiểu Đại dục nữ*** - tháng 3 năm 2000.

* Những trang web có liên quan:

66. Blog.360.yahoo.com.

67. Evan.com.vn.

68. Moingaymotcuonsach.com.vn.

69. Phongdiep.net.

70. Tintuonline.vietnamnet.

71. Vivafilm.org.
72. Vietbao.vn.
73. Vinabooks.com.vn.
74. Vnca.cand.com.vn.
75. wikipedia.org.
76. Book.sina.com.cn.
77. Chinawriter.com.cn.